

Pressmeddelande

Luxemburg den 20 mars 2018

EU:s offentlig-privata partnerskap har omfattande brister och ger begränsade fördelar, säger EU:s revisorer

EU-medfinansierade offentlig-privata partnerskap kan inte anses vara ett ekonomiskt bärkraftigt alternativ för att leverera offentlig infrastruktur, enligt en ny rapport från Europeiska revisionsrätten. De granskade offentlig-privata partnerskapen hade omfattande brister och gav begränsade fördelar, vilket ledde till 1,5 miljarder euro i ineffektiva och oändamålsenliga utgifter. En otydlig politik och strategi, bristfällig analys, redovisning utanför balansräkningen av offentlig-privata partnerskap och obalanserad riskdelning gav dessutom betydligt sämre valuta för pengarna och sämre insyn.

Mellan 2000 och 2014 gav EU 5,6 miljarder euro till 84 offentlig-privata partnerskap med en total projektkostnad på 29,2 miljarder euro. Revisorerna bedömde tolv EU-medfinansierade offentlig-privata partnerskap i Frankrike, Grekland, Irland och Spanien inom områdena vägtransporter och informations- och kommunikationsteknik (IKT) med en total kostnad på 9,6 miljarder euro och ett EU-bidrag på 2,2 miljarder euro. Generellt fann de att offentlig-privata partnerskap gjorde att offentliga myndigheter kunde upphandla storskalig infrastruktur genom ett enda förfarande, men att de ökade risken för otillräcklig konkurrens och därför försvagade de upphandlande myndigheternas förhandlingsposition.

Vidare präglades merparten av de granskade offentlig-privata partnerskapen av stor ineffektivitet medan de byggdes. Sju av de nio slutförda projekten – motsvarande 7,8 miljarder euro – var upp till 52 månader försenade och hade fått betydligt högre kostnader.

”Det krävdes närmare 1,5 miljarder euro extra i offentliga medel för att slutföra de fem granskade motorvägarna i Grekland och Spanien. Närmare 30 % av beloppet (422 miljoner euro) betalades av EU”, sade Oskar Herics, den ledamot av Europeiska revisionsrätten som ansvarar för rapporten. Dessa medel användes ineffektivt när det gällde att uppnå de potentiella ekonomiska fördelarna.”

I Grekland (den ojämförligt största mottagaren av EU-stöd med 59 % av det totala stödet) ökade kostnaden per kilometer för de tre granskade motorvägarna kraftigt med så mycket som 69 %, samtidigt som projektens omfattning minskade betydligt med upp till 55 %. De viktigaste orsakerna till dessa ineffektiva utgifter var att det finansieringsunderskott som uppkom på grund av omförhandlade offentlig-privata partnerskapskontrakt behövde täckas, att offentliga partner hade förberett projekt dåligt och, viktigast av allt, att kontrakt med privata koncessionsinnehavare undertecknades innan betydande problem hade lösts.

Avsikten med detta pressmeddelande är att presentera huvudbudskapen i Europeiska revisionsrättens särskilda rapport. Hela rapporten finns på www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – Talesperson T: (+352) 4398 47063

Damijan Fišer – Pressekreterare T: (+352) 4398 45410

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

M: (+352) 691 55 30 63

M: (+352) 621 55 22 24

Revisorerna konstaterade att föranalyser hade baserats på överoptimistiska antaganden. Det faktiska utnyttjandet var därför så mycket som 69 % lägre än prognosticerat för IKT (i Irland) och 35 % för motorvägar (i Spanien). För de flesta granskade projekten hade offentlig-privata partnerskap valts utan en föregående jämförande analys av alternativ, och det var därför inte klarlagt att det offentlig-privata partnerskapet gav mest valuta för pengarna och skyddade allmänintresset.

Ris fördelningen mellan offentliga och privata partner var ofta olämplig, inkonsekvent och oändamålsenlig, samtidigt som den höga avkastningen (upp till 14 %) på privata partners riskkapital inte alltid återspeglade de låga riskerna. Dessutom lämpade sig merparten av de sex granskade IKT-projekten inte för långa kontrakt eftersom de var föremål för snabba tekniska förändringar.

Offentlig-privata partnerskap medför ytterligare krav och större osäkerhet, säger revisorerna. Möjligheten att redovisa offentlig-privata partnerskapsprojekt utanför balansräkningen spelade en viktig roll. Fem av de tolv granskade offentlig-privata partnerskapsprojekten med en total kostnad på 7,9 miljarder euro bokfördes initialt utanför balansräkningen. Det ökar risken för negativa sidoeffekter.

Endast ett begränsat antal EU-medlemsstater har för närvarande adekvata och lämpliga institutionella och rättsliga ramar och stor administrativ kapacitet att genomföra framgångsrika offentlig-privata partnerskap. De besökta medlemsstaterna har inte utarbetat en tydlig policy eller strategi för hur offentlig-privata partnerskap ska användas. Situationen motsvarar inte EU:s mål att genomföra större delen av EU-stödet genom projekt med kombinerad finansiering, bland annat offentlig-privata partnerskap.

Revisorerna lämnar ett antal rekommendationer till både kommissionen och medlemsstaterna. De bör i synnerhet

- inte uppmuntra en intensivare och bredare användning av offentlig-privata partnerskap förrän de identifierade problemen har åtgärdats,
- minska de ekonomiska konsekvenserna av förseningar och omförhandlingar för de kostnader som bärs av den offentliga partnern i offentlig-privata partnerskap,
- basera valet av alternativet offentlig-privat partnerskap på grundliga jämförande analyser av det bästa upphandlingsalternativet,
- säkerställa att det finns nödvändig administrativ kapacitet och fastställa en tydlig policy och strategi för offentlig-privata partnerskap för att kunna genomföra framgångsrika EU-stödda offentlig-privata partnerskap,
- förbättra EU:s ram för ändamålsenligare offentlig-privata partnerskapsprojekt så att valet av alternativet offentlig-privat partnerskap motiveras av överväganden om valuta för pengarna.

Meddelande till redaktörerna

Sedan 1990-talet har 1 749 offentlig-privata partnerskap värda totalt 336 miljarder euro genomförts i EU. De har oftast genomförts på transportområdet, som 2016 svarade för en tredjedel av hela årets investeringar, följt av hälsovård och utbildning.

Dock har relativt lite EU-finansiering använts till offentlig-privata partnerskap, trots att Europeiska kommissionen sedan några år uppmuntrar användningen av dem. Mellan 2000 och 2014 fick 84 offentlig-privata partnerskap, med en total projektkostnad på 29,2 miljarder euro, 5,6 miljarder euro i EU-finansiering. De utvalda medlemsstaterna stod för cirka 70 % av de totala kostnaderna för EU-stödda offentlig-privata partnerskap under 2000–2014 (20,4 av 29,2 miljarder euro) och 71 % av EU:s bidrag till offentlig-privata partnerskap (4,0 av 5,6 miljarder euro).

Bidrag från struktur- och sammanhållningsfonderna var den främsta EU-källan till finansiering av offentlig-privata partnerskap (67 av de 84 projekten). Kommissionen stödde de övriga 17 offentlig-privata partnerskapen genom finansieringsinstrument, ofta i samarbete med Europeiska investeringsbanken (EIB).

Sedan 2015 har offentlig-privata partnerskapsprojekt även finansierats av Efsi, som är ett gemensamt initiativ mellan kommissionen och EIB. Arton av de totalt 224 projekt som hade godkänts fram till juni 2017 hade kategoriserats som offentlig-privata partnerskap.

Särskild rapport nr 9/2018 *Offentlig-privata partnerskap i EU: omfattande brister och begränsade fördelar* finns på revisionsrättens webbplats (eca.europa.eu) på 23 EU-språk.